

2.
Göteborg
Torslanda 98
RÖD
Boplatsområde, stenålder
Inv nr 49423
Fyndrapporter 1978

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1977:2

Ark. Ark. Gbg. Kom.

GÖTEBORGS STADSMUSEI
BIBLIOTEK

INU. NR 49423

FR -78

Dnr ...178/79... 26 JUNI 1979

RIKSANTIKVARIEÄMBETET OCH
STATENS HISTORISKA MUSEER
Box 5405
114 84 STOCKHOLM

Datum
1979-06-07

Dnr
1128/79

Göteborgs arkeologiska museum
Skärgårdsgatan 4
414 58 GÖTEBORG

Till riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
har inkommit fynd från arkeologisk undersökning av fornl.
nr 98, Torslanda sn, Bo

Undersökningen utförd år 1977

Rapport inlämnad 1979

Meddelande om Eder möjlighet att begära överlåtelse av
fyndet har översänts

Fyndet har/~~har ej~~ begärts av Eder

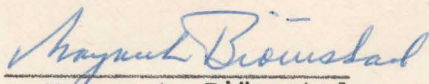
Vid föredragning 1979-06-07 har riksantikvarieämbetet/
statens historiska museer beslutat att statens rätt med av-
seende på ovannämnda fynd enligt 13 § FML överlåtes på

Göteborgs ark. museum

~~Fynden jämte förteckning över dessa kommer att översändas~~
~~genom statens historiska museer~~

Enligt 13 § FML kan statens rätt till fynd överlåtas till
museum som för framtiden har att taga erforderlig vård om
föremålet. Mottagaren får icke utan riksantikvarieämbetets
och statens historiska museers medgivande avhända sig fyndet.

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Margareta Biörnstad

RÖD TORSLANDA 98
BOPLATSSOMRÅDE, STENÅLDER

RÖD TORSLANDA 98

BOPLATSSOMRÅDE, STENÅLDER

En boplats med material från mesolitisk och eventuellt neolitisk tid.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Röd 22, Torslanda, Göteborg.

Grävningsorsak: Planerad bostadsbebyggelse.

Grävningstid: 2-6 maj 1977.

Antal timmar i fält: 160 arkeologtimmar.

Undersökt yta: Inom undersökningsområdet, som var ca 1000 kvm upptogs 13 meterrutor.

Platsledare: Inga Johansson.

TOPOGRAFI

Boplatsen ligger på västra Hisingen, på ett höjdområde väster om den dalgång som går från flygplatsen upp mot Torslanda kyrka. Inom området finns flera f d åkrar omväxlande med bergknallar. Boplatsen är ca 1000 kvm stor och ligger på en åt nordväst sluttande tidigare brukad åker (fig 1,3-4). Den är bevuxen med frodigt gräs samt några mindre lövträd. Nedanför boplatsen i norr-söder går en mindre väg på ett något sankt område. På andra sidan om detta område reser sig ett skogsbeklätt berg. Söder om boplatsen fortsätter åkern ca 500 m bort och övergår i ett mindre skogsklätt parti. Åt öster syns högre liggande berg i dagen med framför allt enar växande i bergsskrevorna. I nordöstra delen av området vid en bergknalle syns resterna av ett hus.

Boplatsen ligger mellan 21-25 m över havet (fig 2).

TIDIGARE FYND

Före undersökningen 1976 (not 1) hade fynd gjorts av flintredskap av mesolitisk karaktär. Dessa fynd finns på GAM och har inv nr 83948. De utgörs av 1 kärnyxa, 1 skivya, 1 borrh, 11 spån och 1 avslag. 1976 års fynd, se sammanfattningsstabell.

ARBETSBESKRIVNING

1977 års undersökning innebar 13 meterrutor inom det aktuella området. Rutorna fick nr 1-13. Fynden fick

samma nummer som rutorna och delades upp efter jordlagerföljden och fick beteckningarna A,B,C o s v. Lagren är alltså olika tjocka och bokstäverna kan stå för olika jordlager men A är överallt ploglagret. På grund av den höga vattennivån, orsakad av regn, framför allt i M3,M4,M5 och M6 var det svårt att gräva ned till sterilt lager eller till berget. Då det gällde att samla in fler fynd för en säkrare datering avbröts grävningen av denna orsak i dessa rutor.

Meterrutorna grävdes på mellan 21-24 m över havet.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Boplatsen undersöktes 1976 (not 1). Denna undersökning sammanfattades: "Boplatsen Torslanda 98 utgörs av ett 4 800 kvm stort område som är beläget på äldre åkermark. Genom de fynd som tidigare ytplockats kan den dateras till mesolitisk tid. Den tidigare dateringen till mesolitisk tid stärktes genom fynd som gjordes. Bland annat genom den eventuella kärnyxan. Undersökningen medförde att ett mindre område kan inringas som trolig bosättning. Detta ligger runt provgrop 76. Här förekom fynd ända ned till 0,6 m under markytan. För detta område erfordras ytterligare undersökning."

1977 års undersökning gick ut på att samla in flera fynd för att få en säkrare datering för bosättningen.

De tretton meterrutor (fig 2), som grävdes vid årets undersökning, hade ett ploglager, som varierade mellan 0,2-0,35 m (lager A). I nio av dessa rutor följdes detta lager av ett ljusbrunt sandlager, som var mellan 0,1-0,4 m (lager B). M4,M5 och M6 låg lägst i terrängen och saknade helt detta sandlager. Där följdes ploglagret direkt av ett i vått tillstånd mycket kladdigt lerlager (lager B). Lager C utgjordes av finkornig sand i M2,M8,M10,M11 och M12 och av mjäla i M1 och M3. Lager D fanns i M2 och bestod där av ett kladdigt lager med mjäla och i M12 av ett lerlager.

Fynd förekom i alla dessa lager.

FYNDBESKRIVNING

Fynden är sorterade efter Sorteringsschema för flinta. Detta har utarbetats av Stina Andersson, Karin Rex Svensson och Johan Wigforss och publiceras i denna årgång av Fyndrapporter (sid 215). Fynden är sorterade med hjälp av Stina Andersson.

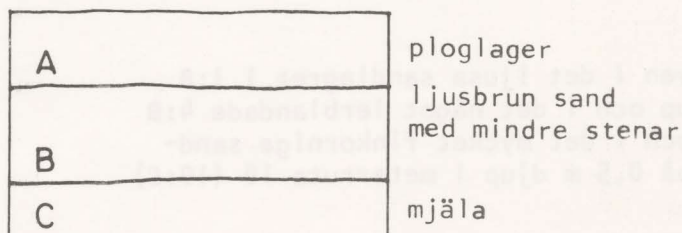
Flintan var oftast grå och av mindre god kvalitet. Vitpatinerad, ibland svallad, flinta, vilken brukar vara mesolitisk, förekom i samma lager som tunna, genomskinliga, bruna flintstycken med vassare kanter, vilket brukar vara karakteristiskt för neolitisk flinta.

Det var inte bara det övre ploglagret (5:A,8:A), som

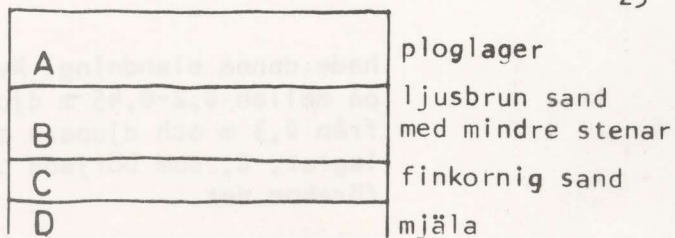
METERRUTORNAS JORDLAGER OCH FYNDNUMMERINDELNING

25

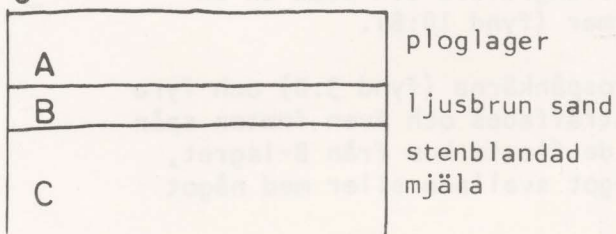
1

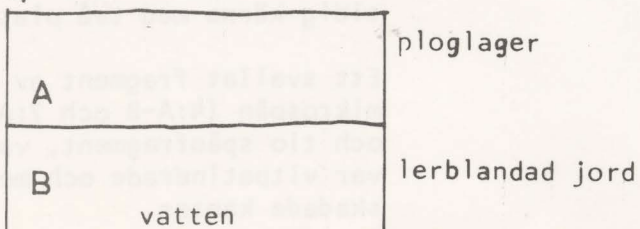
2

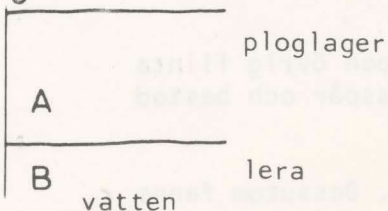
3

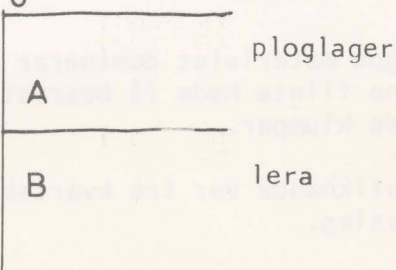
4

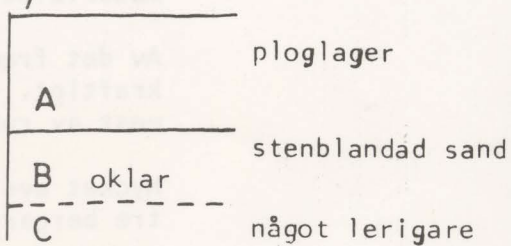
5

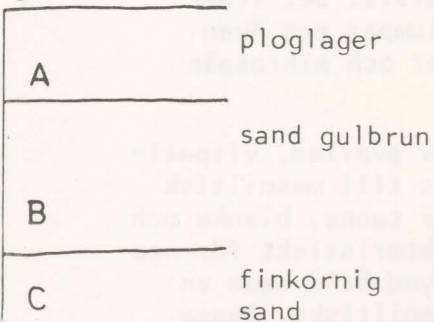
6

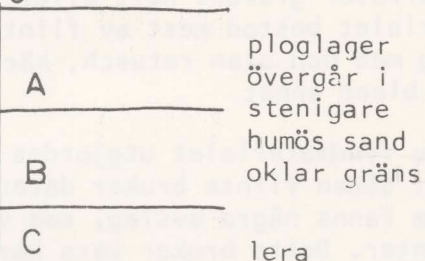
7

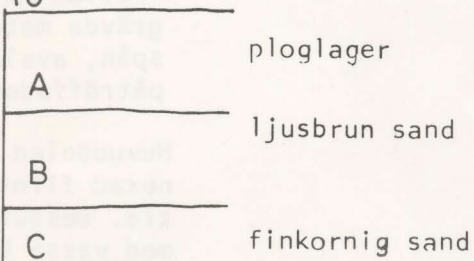
8

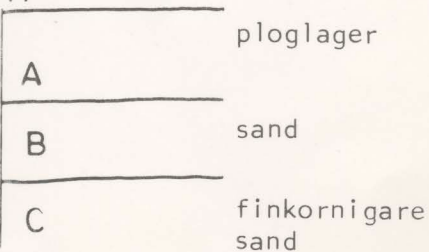
9

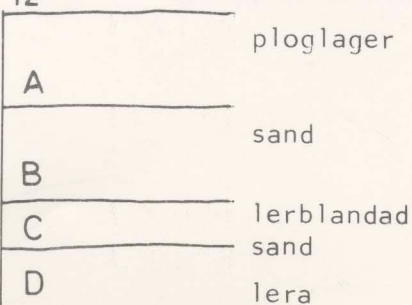
10

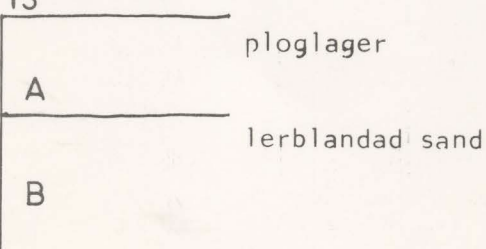
11

12

13

Skala 1:20

hade denna blandning. Även i det ljusa sandlagret i 1:B på mellan 0,2-0,45 m djup och i det något lerblandade 4:B från 0,3 m och djupare och i det mycket finkorniga sandlagret, C, som började på 0,5 m djup i meterruta 10 (10:C) förekom det.

Sexton kärnor hittades varav hälften klassificerades som övrig kärna med en plattform. Dessa kärnor var relativt små. Fyra ensidiga kärnor med en plattform och ett eventuellt fragment av en sådan framgrävdes och även en ensidig kärna med två plattformar (fynd 10:B).

Ett svallat fragment av mikrospånkärna (fynd 3:B) och fyra mikrospån (4:A-B och 7:A) påträffades och även femton spån och tio spånfragment, varav de flesta kom från B-lagret, var vitpatinerade och med något svallade eller med något skadade kanter.

Plattformsavslag och sidofragment av kärnor, stycken med tillslagningskant eller tillhuggning, ca trettio avslag med retusch, varav en borrarps, var bland det bearbetade materialet.

Av det framtagna materialet dominerar gruppen övrig flinta kraftigt. Denna flinta hade få bearbetningsspår och bestod mest av rundade klumpar.

Mycket avslagsliknande var tre kvartsbitar. Dessutom fanns tre bergartsavslag.

SAMMANFATTNING OCH DATERING

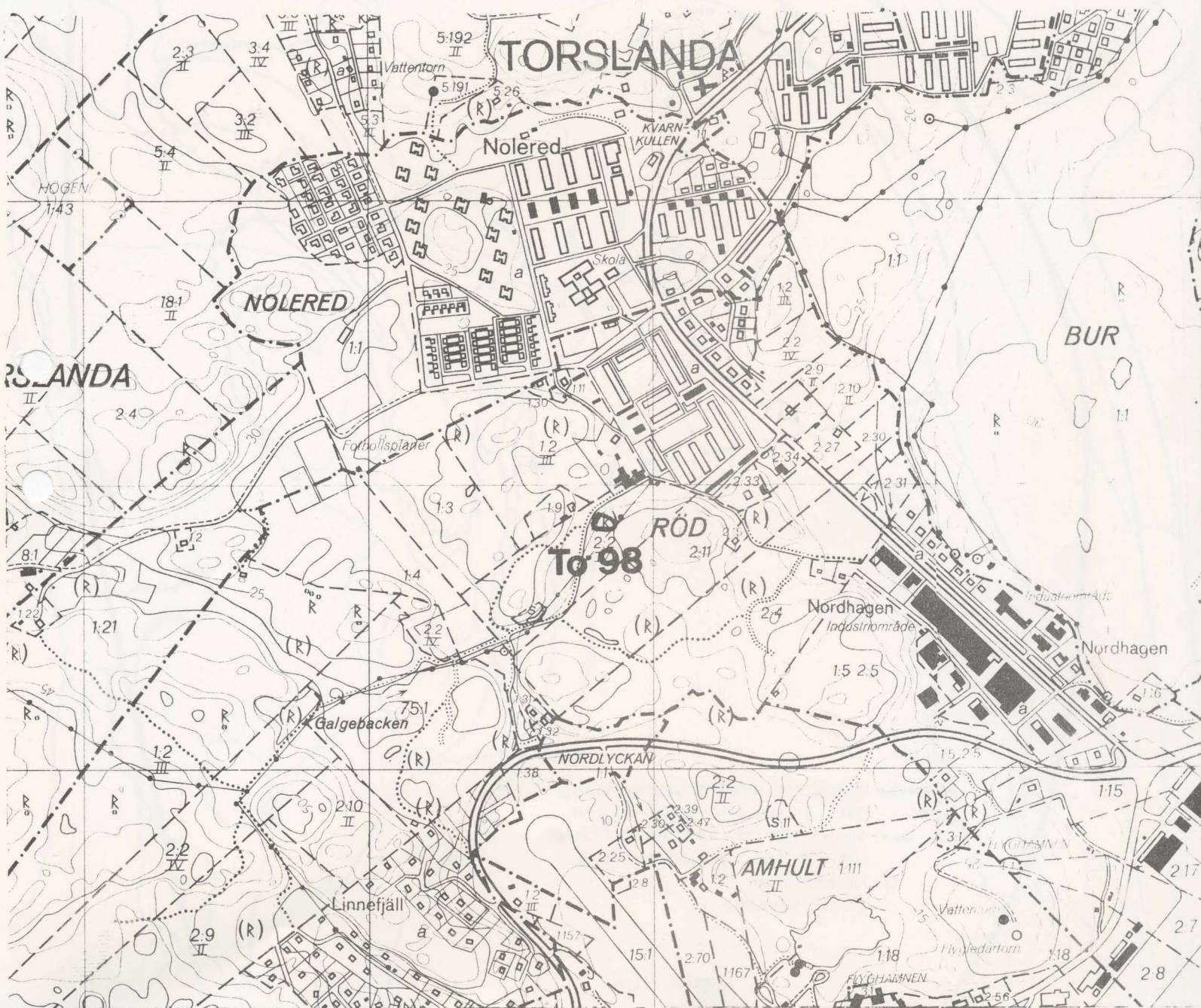
Undersökningen 1976 innebar en sondering inom ett större område och ett mindre område avgränsades (fig 2). Detta undersöktes 1977 för att få in mera daterbart material. Tretton meterrutor grävdes helt eller delvis. Det framgrävda materialet bestod mest av flintklumpar men även spån, avslag med och utan retusch, kärnor och mikrospån påträffades bland annat.

Huvuddelen av fyndmaterialet utgjordes av svallad, vitpatinerad flinta. Sådan flinta brukar dateras till mesolitisk tid. Dessutom fanns några avslag, som var tunna, blanka och med vassa kanter. Detta brukar vara karakteristiskt för neolitisk flinta. Ett avslag med retusch (fynd 8:A) hade en flack retusch, vilket också är typiskt neolitiskt. Dessa avslag av neolitisk karaktär låg blandade med det övriga materialet.

Det finns inga klart daterbara fynd men större delen verkar vara av mesolitiskt ursprung.

Fig 1
 Ekonomisk karta med undersök-
 ningsområdet markerat.
 Skala 1:10 000
 Översikt. Skala 1:50 000

Economic map showing the
 investigation area.
 Scale 1:10 000
 General view. Scale 1:50 000

	F-nr	Enhet	Spån		Korta spånfr.		Mikro-spån		Avslag		Splitter		Övrig flinta		Flinta redskap			Övrigt		
			st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st	gr
:1-4	1:A	M1,plogl	1	3					17	159			22	353	Avslag m retusch	1	29	Kvarts Bergartsavslag		
:5	1:B	M1,sandl							22	369			10	460	Stycke m tillhuggning	1	20			
:6-8	1:C	M1,mjälä											2	193	Avslag m retusch	1	4			
:9	2:A	M2,plogl			1	1			25	113	1	1	37	347	Avslag m retusch	1	3			
:10-14	2:B	M2,sten-bl.sand							11	22			26	165						
:15-18	2:C	M2,fin-kornig sand							3	6			17	261						
:19-20	2:D	M2,mjälä											3	329						
:21	3:A	M3,plogl			2	1			25	93	5	1	44	253	Övrig kärna	1	28			
:22-26	3:B	M3,sandl	3	10					36	215			59	1045	Stycke m tillhuggning	1	71			
:27-36															Avslag m retusch	2	34			
															Avslag m retusch?	1	55			
															Borrspets	1	11			
															Plattformskärna C	1	12	Övrigt redskap	2	116
															Övrig kärna	1	99			
															Fragment av mikro-spånkärna	1	3			
:37-40	3:C	M3,mjälä			2	2			29	485			36	1075	Avslag m retusch	3	62	Övrigt redskap	2	116
:41															Plattformskärna C	1	58			
:42-43															Övrig kärna	1	32			
:44-48	4:A	M4,plogl					1	1	30	97	4	1	71	413	Avslag m retusch	1	28			
:49															Kärnfragment B	1	94			
:50-55	4:B	M4,lerl	3	5			2	1	30	135	6	1	70	213	Avslag m retusch	12	40			
:56-58	5:A	M5,plogl							20	107			54	535	Avslag m retusch	1	3			
:59-61	6:A	M5,plogl							15	227			30	426	Avslag m retusch	1	36			
:62-64	6:B	M5,lera							1	2			1	19	Plattformskärna C, (fragment?)	1	33			
:65-69	7:A	M7,plogl					1	1	26	62	2	1	35	264	Avslag m retusch	3	14	Skiffer	1	1
:70															Stycke m tillhuggning	1	111			
:71-72															Övrig kärna	1	8			
:73-77	7:B	M7,sten-bl.sand			2	1			22	54	5	1	82	900	Avslag m retusch	2	12			
:78-81	8:A	M8,plogl							14	29	2	1	29	122	Avslag m retusch	2	7			
:82-83	8:B	M8,sandl							7	46			18	64						
:84-86	9:A	M9,plogl							5	25			3	37	Övrigt redskap	1	10			
:87-91	10:A	M10,plogl	2	14					35	106	3	1	59	326	Avslag m retusch	2	15			
:92															Övrig kärna	1	25			
:93-97	10:B	M10,sten-bl.sand	3	5	2	4			72	535			131	1225	Plattformskärna D	1	29	Kvarts	2	6
:98-99															Övrig kärna	2	54			
:100-101	10:C	M10,lera							8	142			33	360						
:102-103	11:A	M11,plogl							13	86			14	124						
:104-106	11:B	M11,sandl							27	203			60	682	Avslag m retusch	1	3			
:107															Övrig kärna	1	40			
:108	11:C	M11,fink.sand											5	26						
:109-114	12:A	M12,plogl	2	1	1	1			33	64	6	2	45	260	Avslag m retusch	1	9			
:115															Plattformskärna C	2	25			
:116-117	12:B	M12,sandl							4	17			12	174						
:118-120	13:A	M13,plogl							15	101			30	346	Stycke m tillhuggning	1	16			
:121															Avslag m retusch	1	13			
:122-125	13:B	M13,ler-bl.sand	1	6					44	332			102	1205	Avslag m retusch	4	50			
:126															Kärnfragment A	1	25			
:127															Plattformskärna C	2	58			
	Summa		15	44	10	10	4	3	589	3832	34	10	1140	12202		54				

To 98 PLAN

Fig 3

Översikt från nordväst. Boplatsen markerad. Av försvarsstaben godkänd för publicering.

Foto Lars Noord

General view from the north-west. Torslanda 98 is marked. Reproduced by permission of the Swedish Defence Staff.

Photo Lars Noord

B 8698

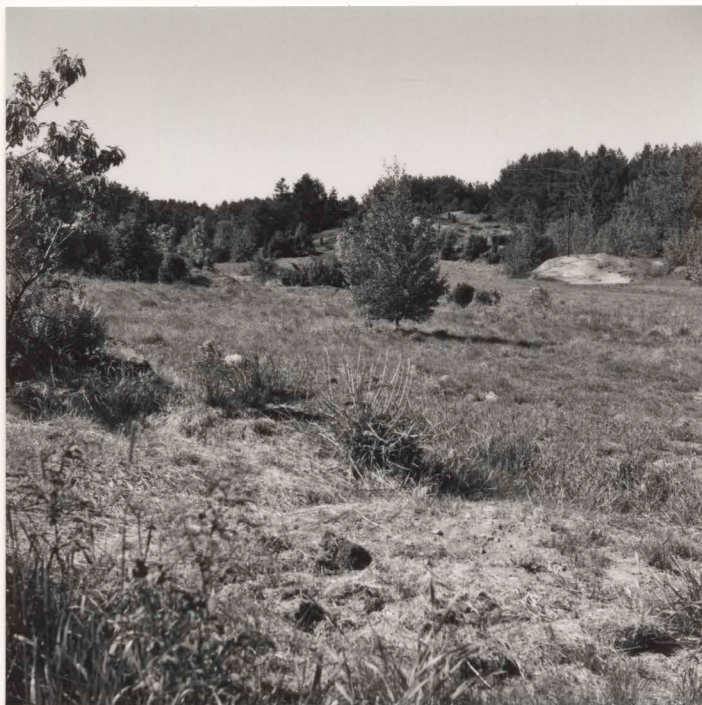

Fig 4

Översikt från nordöst. Foto Lars Noord

General view from the north-east. Photo Lars Noord

B 9158